

אוצרות קאמארנא

יו"ל ע"י מכון 'אוצרות קאמארנא' שע"י מרכז מוסדות קאמארנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

ועשית נבדו קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (בח, ב). ר"ל בר ישראל צריך לעשות לעצמו בגדי קודש לגוף שלו, שהוא רק בבחינת לבוש לנשמה שלו כנודע, והוא דייקא 'לאהרן אחיך' שיהיה מורגל במדות טובות כמו אהרן אחיך, כדאמרו נמי רז"ל (מס' אבות פ"א מ"ב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות, שכוונתם אינו אלא להרגיל לגוף שלו במדות טובות, שבזה יעשה לגוף בגדי קודש, והוא 'לכבוד' שהוא מכובד בזה בין הבריות, 'ולתפארת' לפני הקדוש ב"ה, בסוד (ישעיה מט, ג) ישראל אשר בך דייקא אתפאר.

(בן ביתי)

ואכלו אתם אשר כפר בהם למלא את ידם לקדש אתם (כמ, לז).

החוטא בעביה, שהשפיע רוב שפע במקום הרע, וגרם מיעוט שפע במקום הטוב, יתקן עצמו בתענית, להמשיך מיעוט שפע הכרחי בהכרח לקיום גופו שנטה אחר הרע, ובה יתקן מה שהשפיע למקום הרעה רוב שפע יותר מכדי הכרח. ובמה שגרם מיעוט שפע במקום הטוב צנורי יחודי שמותיו יתברך, אי אפשר לתקן אלא על ידי אכילה בקדושה, כגון סעודת מצוה ואכילת הכהנים ושלחן הצדיקים שממשיכין רב שפע לצנורי הקדושה, ובה יתוקן מה שגרם מיעוט שפע בקדושה, כי מזון ואכילה הוא דבר עליון מאוד, כי המזון גורם שפע רב יותר על מה שצריך לצמצם עצמו לצורך חיות הכרחי, וזה הוא מזון הקדושה.

ומי שאוכל בקדושה ובסעודת שבת וסעודת מצוה, ומכוין להמשיך השפע מזון לצנורי הקדושה, מובטח לו שימשוך רב שפע ורב טוב על כל החיים הקדושים, אבל מחמת עוביות החומר צריכין שמירה יתירה בשלחן, שלא יגרם חלילה רב שפע בצד שכנגדו, ולכן הקדושים היריאים ממעטין מאוד באכילתן של סעודת הרשות, שלא יתגבר הקליפה חלילה ויהנו הטמאים מרב שפע חלילה, נמצא כי סוד מאכל הוא הנמשך אל אדם, והוא יותר הרבה מחיות המצמצם תוך האדם.

ולכן כשאדם חוטא ומביא חטאת ואשם צריך לתקן שני דברים, אחד מה שגרם שמחה ורב שפע להסתרא אחרא, ואחד מה שגרם מיעוט שפע בקדושה. והראשון נתקן ע"י הבאת הקרבן, שהוא ניצוץ הקדוש שנידח על ידי חטא כזה שעשה זה האדם, ונתגלגל בהמה, וצופה עתידות מזומין לו זה בהשגחה עליונה, ועל ידי הוידוי והכנעה והתשובה והתענית נתקן מה שגרם שפע במקום המיאוס, לזה הוא עיקר כפרה המעכב כפרתו.

ועוד צריך לתקן, מה שגרם מיעוט שפע בצנורי קדושה ויחודי שמות, וזה נתקן על ידי אכילת הכהנים והצדיקים הממשיכין רב שפע וטובה בקדושה ע"י אכילתן, וכהנים אוכלים ובעלים מחכפרים (מס' פסחים דף נט ע"ב) כפרה גמורה. והבן מאוד אחי מתוקים מדבש, ובה נכלול כל מיני אכילות הקדושות תרומה וביכורים ואכילת הצדיקים, כולם מתקנים מה שגרמו הרעים מיעוט שפע בקדושה.

(אוצר החיים דף רנד ע"א)

אוצר החיים

אוצרות הזמנים במשנת רבוה"ק
מבוארים בשפה השווה לכל נפש

ויהיה בעיניו כתולע רוחש על הארץ בלב אמת ושמת, ואז יסתלקו ממנו כל מחשבות בטלות, ויהיה עייל ונפיק ולא ידחה אותו. וזה הענין לב 'אין' בטל לגמרי קרוע לאלף קרעים שהוא בחינת משיח ממש אשר אף בן העתיד לא יתבנה אלא על ידי 'אין' וביטול של כל אחד מישראל הכנעה אמיתית מלא אהבת ישראל ומקבל חרופין וגידופין ובזיונות וחלישות דעת והכל באהבה ואמונה שלימה פשוטה שאלופו של עולם בכל תנועה ותנועה ממש, וכל זה הוא בחינת 'מלכות בית דוד משיח' ובנין שעתידי שאמר יעקב 'אין זה' כמבואר במדרש עשאנו 'אין', הדיינו שהבנין יהיה על ידי אין של כל ישראל ובה הוא אריכות גלות המר הזה על ידי שכל אחד תופס יש להיות רב ורבי ורבן ועשיר נכבד ומחלוקת וקנאה ושנאה ובאמונה שפלה של חקירות ואינו מאמין באמונה פשוטה ושלימה דלית אתר פנוי מנייה ממש בכל תנועה ותנועה.

"שהבנין יהיה על ידי אין של כל ישראל ובה הוא אריכות גלות המר הזה על ידי שכל אחד תופס 'יש' ואינו מאמין באמונה פשוטה ושלימה דלית אתר פנוי מנייה"

רביה"ק מבאר בספר היכל הברכה בפרשתינו כי בנין המשכן נעשה על ידי בחינת 'אין', וגם בנין העתיד יהיה ע"י תכלית הענוה, כמו דוד המלך שבנה את יסוד בית המקדש לאחר שהגיע לתכלית השפלות שאיבד את חלקו בזה ובבא, ועבודתינו לבנות את ביהמ"ק השלישי על ידי ענוה וה'אין' עד שנגיע אל הכתר שהוא שער החמשים, שזהו דרגת המשיח.

חז"ל: תכלית הידיעה שלא נדע, ואז יבוא לביטול המציאות ולבחינת 'אין' ממש, שזה לתולע הרוחש על הארץ, ויכריע את כל ישראל לכף זכות וישתף נפשו עם כל ניצוץ ישראל לשוב בתשובה שלימה למקור אין בלב אמת ובלב שמח מופשט בהתפשטות הגשמיות, והוא ממש בחינת משיח אשר ישיג בתכלית יחידה וכתר בחינות 'אין' דאצילות.

ודע בגלות המר הזה הוא המבחן הגדול והנסינות הרבות הכל לזכות שער החמשים, חירות ואין, כתר עליון, שלימו דחמשים שערי בינה כידוע, ושם תכלית ידיעת הבורא ויתבטל הבחירה בביטול הרע, ועיקר שלימות לבוא לבחינת חירות ואין, אמונה שלימה אמונה פשוטה בלתי חכמות והשכלות, כי ממש אור אין סוף אלוהי של עולם הוא בכל תנועה ותנועה קטנה או גדולה ואין שום דבר קטן וגדול שיבוא לפני אדם הן בראיה והן בשמיעה שיהיה במקרה חלילה, אלא הכל מושג באור א"ס בהשגחה פרטית ופרטי פרטיות, והכל בגזירות עירין פתגמין הגורח כל בחכמה ובתבונה ובדעת, ובה יקבל כל המאורע לו טוב ולרע מהאבה והוא אתו עמו, וזהו רצון אין סוף בכל תנועה ותנועה והוא אמת ובלב אין סוף. ובחינת אמונה פשוטה זאת בלב אמת ובלב טהור הוא בחינת 'מלכות בית דוד משיח' במספר חמשים פעם הו"ה, שער החמשים חירות, ולא גלו ישראל עד שכפרו במלכות בית דוד המורה על השגחה פרטיות של אור א"ס על כל תנועה ותנועה דבר קטן או גדול כמבואר ב'תולדות' על שם מרן האלקי רבינו הקדוש אור ישראל הרי"ב ש"ט.

ודע שיש באמת לזה נסינות רבות, והעיקר אמונה פשוטה בלתי חקירות שכל המגושם של בשר ודם טפה סרוחה, אלא באמונה פשוטה וחזקה כרבול באלהיו, וידבק עצמו באור א"ס השופע עליו בכל רגע להדורשין אלו בלב נכנע הרבה 'אין' ממש ובלב מלא אהבת ישראל, ולא יהיה מקטרג על שום בר ישראל, אפילו הגרוע והפחות יהיה חשוב בעיניו יותר הרבה ממעלתו וממדרגתו, ולא יאמין לעצמו כי בקל יכול להיות שיהיה נדחה מאת אור פניו לנוקבא דתהור"ר ר"ל.

ויהיה נפשו דבוק בדביקות אהבה בקונו ובה עלה הדעת עד הראש על ידי אמונה שלימה אמונה פשוטה בלב שמח, ויקבל הכל באהבה ובשמחה, וזה שער החמשים, 'אין', אמונה שלימה פשוטה. ובקל יוכל לדחות קודם שבא לשם לשער החירות באמת, והוא על ידי חקירות אנושיות שלא על ידי הקדמות מקובלות ממרן האר"י על ידי תלמידו הרח"ו דייקא יכול להיות חלילה נקצץ וכופר בעיקר, כי הרבה נסיונות יעבור עליו עד שיבוא לתכלית אמונה דבוק באלהיו באמונה פשוטה ובלב טהור ואז לא ימות לא מהבלא ולא מחבטא בנפלו למטה ויתעלה מעלה מעלה אחרי נפילתו ונחבט למטה יתעלה למעלה מעלה באור וחיות אמיתי.

ולזה שיתגלה ענין זה אמונה ובחינות 'אין' לא היה אפשרות שיאיר בעולם עד שהעבירו את דוד ממלכותו ונעשה הדיין מתכפר בשעירה, כי מלך אסור לו לרד כל כך, וכשהיה הדיין קיבל חרופות ובזיונות של שמעי שחירטו נואף ממזר רשע צורך תועבה כמבואר בגמרא זה האחרון הכביד צורך תועבה שאין לו חלק בעוה"ב בצרוח החיים. וזהו רבים אומרים אין ישועתה כמבואר בדברי מרן סנהדרין פסקו שאין לו חלק לעוה"ב. אבל כל זה לא היה אלא לשעתו, כי בזה שסבר דוד שאין לו חלק חלילה לא בזה ולא בבא והדיין היה קיבל אותן חרופין וגידופין של שמעי ונשבר לבו בלב אמת טהור 'אין' ממש כמבואר בזהו יתיר עביד ליה שמעי ששפך דמעות הרבה בלב קדוש וטהור לפניו קונו, ובה המשיך בחינות 'אין' על כל ישראל שיעבדו הש"י בבחינת 'אין' נכנע וטהור.

מוצא שפתיך תשמור

[ג]

לסיים בדבר טוב

ביותר הקפידו רבוה"ק מקאמארנא לסיים כל ענין רק בדבר טוב, ובאותם קטעים בתפילה שאינם מסתיימים בדבר טוב לא היו אומרים זאת בקול רם.

וכפי שכתב הרה"ח רבי אברהם אבא ז"ל אודות תפילת קבלת שבת (מנהגי קאמארנא אות קסד) "מזמור לכו נרננה! לא סיים הש"ץ כדי שלא לסיים בדבר לא טוב [היינו בפסוק] אשר נשבעתי באפי אם יבואו אל מנוחתו", והיה מתחיל בקול רם במזמור שלאחריו 'שירו לה', ובזידיטשוב היה הש"ץ מסיים רק התיבות 'יבואו אל מנוחתו' עכ"ל [ועיין בספר מנהגי זידיטשוב].

'הוא ינהגנו על מות'

וכך גם בשיר של יום שני בשבת, המסתיים בפסוק 'זה אלקים אלקינו עולם ועד, הוא ינהגנו על מות, שיש המפרשים אותו מלשון 'מיתה' שהקב"ה ינהג את האדם עד שעת מיתתו (עיין שם אבן עזרא, מנחת שיר, רד"ק), ויש שפירשו שהקב"ה ינהגנו 'עולמית'.

וכתב הרה"ח רבי אברהם אבא ז"ל (מנהגי קאמארנא אות קסד) "בשיר של יום השני סיימו בלחש 'הוא ינהגנו על מות', ובקול רם 'עולמית', ובהערות כתב 'משום שלא רצו לסיים בדבר רע אמרו בקול רם 'עולמית' עכ"ל.

מקרה רעה בל יעבר במ

כך גם כותב הגאון החסיד רבי ישראל פרנקפורטר ז"ל הי"ד (שלשלת קאמארנא, זכרון קודש, אות עא) "בשנת תרע"ד בפרשת קרח בהיותי אצל כ"ק אדמו"ר [מהרי"ם מקאמארנא] על שבת קודש, בסעודת הבוקר אמר לי רבינו ז"ע לומר 'יום שבתון', וכאשר עמדתי לסיים רמז לי כ"ק שאשיר עוד פעם את החרוז 'העם אשר נעה, כצאן טעה, יזכור לפקדו בברית ושבעה, לבל יעבור במ מקרה רעה, זמרתו עוד פעם, וכשעמדתי לסיים רמז לי רבינו ז"ע שוב לומר 'העם אשר נעה', וכה זמרתו כמה פעמים, ואח"כ עמד מכסאו מהשולחן, ולקח עמו איזה אנשים לרקוד, ועיניו נזלו דמעות מאין הפוגות, הרקידה של רבינו ז"ע היתה בכחינת גילו ברעדה, במקום גילה שם תהא רעדה, וכה רקדנו לערך שעה, ואח"כ חזרנו לטיש, ורבינו ז"ע ישב בשברון הלב" וכו'.

"הסוף היה, שמיד אחר כך היתה מלחמה [מלחמת העולם הראשונה], ומעולם לא סבלה שום אומה כמו שבני ישראל סבלו אז, השי"ת ירחם עלינו ותהיה ישועת ישראל, ומאז זמרו בקאמארנא לפעמים את כל הזמר

'יום שבתון', ועפ"י רוב זמרו רק החרוז האחרון 'העם אשר נעה, כצאן טעה, יזכור לפקדו בברית ושבעה, לבל יעבור במ מקרה רעה, אבל רבינו ז"ע לא רצה לסיים ב'רעה', לכן המנגן היה חוזר ואומר 'מקרה רעה בל יעבור במ' עכ"ל.

קריאת התורה

בפרט בקריאת התורה הקפידו בענין זה, וכפי שכותב במנהגי קאמארנא (אות ריא) "דקדקו לסיים דבר טוב". ויסוד מנהג זה הוא עפ"י מה שכתב רביה"ק ההיכל הברכה ז"ע (שולחן הטהור סי' קלח ס"א) "חילוק הפרשיות לשבע שהדפיס המדפיס הראשון, וחילוק לשלשה לשני חמישי ושני, אין בהם כדי שביעה, כי הרבה פעמים אינו מסיים בדבר טוב, כגון 'והימים ימי בכורי ענבים' (במדבר יג, כ) שצריך לסיים מקודם, וכן בקרח 'לא הרעתי את אחד מהם' (שם טז, טו) צריכין לסיים וכן הרבה, על כן אין להשיג בזה כלל וכלל, אלא יסיים כפי הבנת השכלה, ולתחלה צריכין לראות ולסיים בכל האפשרות בסיום הפרשה פתוחה שתומה" עכ"ל.

ובטעם הדבר שאין לסיים בתיבת 'ענבים' כתב בחומש היכל הברכה (פרשת שלח שם) "ויש להזהיר שלא לסיים לקורא במלת 'ענבים' כי הוא דין קשה ר"ל, אלא יסיים (שם פס' טז) 'ויקרא משה להושע בן נון] היושע" עכ"ל.

וכתב הרה"ק רבי פנחס חיים מראזאל ז"ע [בן הרה"ק רבי יהודה צבי מראזאל חתן רביה"ק הדמשק אליעזר מקאמארנא ז"ע] במכתב לבנו הרה"ק רבי יהודה יחיאל מראזאל ז"ע (נדפס בספר פדה יהודה עמוד 80) "אודות סיום ענבים שאין אנו מסיימין בפרשת שלח בענבים, לא זה הטעם שכתבת מחמת אותיות הקודמים הם ס"מ ר"ל [היינו שאותיות 'ענבים' הם האותיות שלאחר 'סמאל'], רק מחמת כי ענבים הם בחינת דין וגבורה, כמבואר במסכת ברכות (דף נו ע"ב) 'הרואה ענבים בחלוס', 'ענבימו ענבי ראשי' (דברים לב, לב), וגם מבואר בזה"ק פרשת תרומה דף קמ"ד ע"א 'אילנא דחב ביה אדם קדמאה ענבין הו, דכתיב 'ענבימו ענבי ראשי', וכן הוא בזהר נשא קכ"ז ובבראשית רבה פרשה ט"ו, ויקרא רבה פרשה י"ט, במדבר רבה פרשה י', וזהר בראשית ל"ו. וגם מבואר בספה"ק מאורי אור כי 'ענבים' במספר כ"פ 'אלהים', שהם דינים קשים בפנימיות וחיזוניות, לכן מחמת שהם בחינת דין אין מסיימין ענבים, וכן בספר היכל הברכה אין אומר שם הטעם רבנו זקני הקדוש זצ"ל מחמת אותיות הקודמין, רק מחמת שענבים הם דין קשה, וכוונתו כמו שכתבת" עכ"ל.

שער הצדיקים [כו]

הס"מ מדחיק את האדם מן הצדיקים (ב)

נסיגות העוברים על האדם אם יעמוד באהבת רבו ואמר לי מורי דודי [רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב] כי יש הרבה נסיגות העוברים על האדם אם יעמוד באהבת רבו צדיק אמת, כי העיקר הוא אהבה והתקשרות נפש בנפש באהבת רבו, ובזה תנוח רוח רבו עליו, כמו שנחה רוח אליהו על אלישע, ובזה מתגבר הבעל דבר לעשות פירוד בינו ובין רבו צדיק אמת.

וראה בני מה שכתב בספר חזיונות למרן הרח"ו: אמר לי מורי ז"ל שיעבור עלי הרבה נסיגות אם אעמוד באהבת מורי או לא. ראה בני, שמרן האר"י מלאך ה' צבאות ממש ולא קם כמותו בנביאים כמו שהעיד הרח"ו בעצמו, עבר עליו נסיגות לעשות פירוד בינו ובין רבו, מכל שכן היום שבעל דבר מתגרה מאוד ומתקשה שלא יתקשר עצמו באהבת צדיק אמת רבו, ודי בזה.

(היכל הברכה דברים דף פו ע"א)

לזה שונאין אותו שלוקח מוכנו חיותן

והענין, בצדיקים עובדים השם כאש לוהטת בדביקה וחשיקה וחפיצה, וענין זה [הוא] סם המות לקליפות, כי כורתים ומשביתים אותם מחזדי וקלא, ושודאי מי שאינו טועם טעם אור זה, יכול להיות יושב ולומד בתפילין כל הימים, ולא יקטרטג עליו שום אחד, אדרבה כל העולם אומרים עליו צדיק הוא, יושב בין תנור וכיריים ואינו נהנה מעולם הזה.

וכמו שאמר רבינו יעקב יצחק מלובלין, האי מאן דרחמין ליה, לאו משום דמעלי טפי, אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא (כתובות קה:). ודיקדק, למה אמר 'במילי דשמיא', וכי במאי מוכיחין במילי דעלמא. ואמר שהאמת שהצדיק הוא כאש לוהט, וכשולמד ומתפלל יוצאין הדיבורים באש להבת שלהבת, ואותן הדבורים מוכיחין את בני מאתיה, ומסיר מהם הרע, ואם אינן שומעין נתקשר הטוב שלהם בצדיק, ולזה שונאין אותו שלוקח מהם חיותן, אבל מי שאומר ואינו עושה, ודבוריו משפה ולחוץ, לזה אהבין כל בני עירו.

ובפרט בצדיקים הגדולים עומדים עליהם כל בני עולם, כמו שעשו לכמה צדיקים. ופעם אחד הכה אחד על לחי לרבינו אלימלך [מליזנסק], ואמר: 'רבונו של עולם, אני מוחל בלב שלם ובלב שמח, ולא יענש שום אדם בסיבתי'.

ושמע מורי וחמי הצדיק מוהר"ר אברהם מרדכי מפינטשוב מפיו של רבינו אלימלך, ינחו מלחלוק עלי שתי שנים ואביא משיח וגאולה שלימה. ואמר, חידוש נפלא הוא לי על התנאים, שצפו ברוח קדשם עד סוף כל הדורות, וכתבו כל כך גזירות רעות ויסורים שיהיו קודם ביאות משיח, ולא ראו שאלמלך יהיה בעולם, וכל אלו הרעות והגזירות כבר המתיק אותם וביטל אותם אלימלך, כל זה שמע מ"ח צ"ל מפיו הקדוש.

ומבואר באיגרת שבסוף ספר 'נועם אלימלך', דכל זה מה שעומדין איזה רשעים להלשין על הצדיקים ולצער אותם, ולשפוך דמם כמים בחירופין וגידופין ובביזנות ובליצנות, הסיבה הוא שהצדיק הולך בדביקתו ואהבתו, חיו השכינה עליו שורה, והולך בכל יום ומאיר ממדרגה למדרגה. ובהכרח לפעמים נכשל באיזה חטא קל, בברכה בלא כוונה, ובהיסס דעת מן התפילין וכיוצא, וזהו בעצמו ליתן חלק שלא יקטרטגו המקטריגים עליו כנודע. אבל אף על פני כן יש קיטרוג דק עליו, שמקטריגין מלמעלה לומר שאין מעשיו זכים, ויש בהם איזה פנייה. ולכן השם יתברך שולח לצדיק נסיגות, ורוב נסיגות - על ידי אנשים רעים שמבזין אותו ומחלישין דעתו ושופכין דמו כמים, והוא עומד בצדקו, ולא עוד אלא שמוסיף אור ואהבה ודביקות ושמחה בעבודתו.

(נתיב מצותיך נתיב אמונה שבייל ד אות ה)

אור שבעת הימים

אמ"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בתורתו של הבעש"ט הקדוש

בעש"ט - פרשת תצוה

אות א

מילואי האותיות היו מצטרפות לתשובת הכהן ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים. יש בזה סוד עמוק ושער גדול ואגלה ואכסה וכו', כי ידוע שבאורים ותומים שהיו בין קפלי החושן היו הכ"ב אתון ברוחק, שהיה כתוב שם שמות י"ב השבטים, שבטי ישורון, וכן שלושת האבות אברהם יצחק ויעקב, כידוע מאמר חז"ל (יומא ע"ג ב), ונמצא כשהיו צריכין לשאול דברים שיש בו שתים או שלש אותיות שוין

כגון 'האלך לבבל', האיך היה התשובה בזה, שהרי יש מספר מצומצם של אותיות, וחלקן אינן חוזרות על עצמן. ויש בזה סוד עמוק, ואענה חלקי בזה, כי קבלתי בזה מאדוני אבי זקני זללה"ה כי בכל אות מה"ב אתון יש כל העשרים ושתים אותיות [היינו על ידי המילואים ומילואים דמילואים וכו'] חוץ מאות מ' [שגם המילוי אינו אלא מ' כזה מ' ויש לעיין בזה, כי על פי החשבון יוצא שהיו עוד אותיות שגם לאחר המילוי יש מהן רק אות אחת], והכהן המתלבש ברוח הקודש השואל, היינו שהשואל גורם לעורר רוח הקודש אצל הכהן

על ידי שאלתו, כמו שמצינו אצל צדיקים שאם היו שואלים אותם היו מקבלים תשובה מן השמים עוד טרם שהשואל סיים את שאלתו, אחר שצוה ה' שיהיו כל העשרים ושתים אותיות באורים ותומים והיו מאירין האותיות עם מילואים שלהם גם כן, ומזה היה יודע כל מה שצריך, והכן. וזהו 'אבני שהם ואבני מילואים' גם כן [היינו ש'אבני מילואים' הכוונה על המילואים של האותיות שהאירו גם כן על האבנים] שצריך 'לאפוד ולחושן' כדי שיוכל הכהן לענות תשובה וכו'.

דברות קודש

אמרי קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פורים קטן - קריאת המגילה במקום הלל

מגילת אסתר מגלה את הנס של פורים ולא סגי באמירת הלל

איתא בגמ' (מגילה יד.) ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיטה לחיים לא כל שכן. אי הכי הלל נמי נימא. ומתריצין בחד תירוץא 'קרייתא זו הלילא' והיינו רש"י שקריאת מגילה נחשבת במקום הלל.

ואיכא למידק, אם קריאת המגילה היא במקום אמירת הלל, אכתי אמאי לא אמרינן הלל, דהא הלל עדיפא מיניה. ולמה תיקנו קריאת מגילה במקום הלל.

וכעין שאלה זו מצינו בדברי הבעש"ט על מאמר ז"ל (ראש השנה לב.) בעשרה מאמרות נברא העולם, והקשו בגמ' שיש רק תשע פעמים שנזכר 'ויאמר' במעשה בראשית, ומרצינן 'בראשית נמי מאמר הוא'.

והקשה הבעש"ט מדוע אכן לא כתיב להדיא בתורה לשון 'ויאמר', ותיריך כי בהירות של מאמר הראשון אי אפשר לקבלו, ולכן כתיב 'בראשית'. והיינו שהמאמר הראשון היה טרם שנבראו האותיות, ועל כן לא נאמר להדיא 'ויאמר' כי הוא למעלה מהדיבור והאמירה.

והנה אמירת הלל נתקנה להודות להשי"ת על הנסים שעשה עמנו. ובכל הימים טובים אנו אומרים הלל על הנסים הגדולים שאירעו לאבותינו, כגון בחג הפסח על יציאת מצרים, וכן שבועות וסוכות הם חלק מחג הפסח אשר כולם ראו שידוד מערכות הטבע לעיני כל העולם על ידי עשר מכות וקריעת ים סוף, ונתמלא כל העולם עם גילוי אלוהי וכדאיתא (מכילתא דר"י בשלח ג): ראתה שפחה על הים מה שלא ראו ישעיה ויחזקאל.

אבל פורים לא היה ניכר הנס בגילוי, אלא היה צירוף של כמה מאורעות זה אחר זה שנמשכו בתקופה ארוכה של תשע שנים, וכל דבר מאורע בפני עצמו על פי הטבע, כמו סעודת אחשוורוש, הריגת ושת, לקיחת אסתר, הריגת בגתן ותרש, עליית המן וכן כיוצא ב.

כל אותם תשע שנים היה מקשה אחת של נס, אלא שלא היה ניכר כלל כלפי חוץ שהוא מעל הטבע, ורק חכמינו ז"ל ראו את הנס, אבל אנשים בעלמא ראו בזה כאילו עולם כמנהגו נוהג.

ולכן תיקנו רבותינו לקרות את המגילה, כי אילו היו אומרים רק 'הלל' לא היה מכירים בגודל הנס, ורק המגילה מוכיחה לנו את הנס ומגלה לנו את הנס שהיה בתוך ההסתר, בבחינת 'מגילת אסתר' היינו גילוי ההסתר.

ובזה נתיישב שפיר אמאי תיקנו חכמינו ז"ל שחייבים לבטא את הנס בפירוש בפה ע"י המגילה, ובה גופא מתגלה הנס, וקרייתא זו הלילא.

רק אור המנורה היה יכול להאיר את הערפל

עוד יש לומר על פי דברי הבעש"ט הנזכרים, והם מבוארים בהרחבה בדרך דרוש בספר בני יששכר (כסלו טבת מאמר ד' אות מט) בזה הלשון: 'זוה מעשה המנורה מקשה זהב וגו', פירש רש"י שהראהו הקב"ה באצבע לפי שנתקשה בה וכו', כתבו תלמידי הבעל שם טוב על הא דאמרו רבותינו ז"ל (מנחות כ"ט ע"א) דנתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקדוש ברוך הוא מנורה של אש, ומהראוי להתבונן למה נתקשה משה במעשה המנורה יותר מן כל מלאכת המשכן, ועוד יוקשה דהנה השם יתברך יודע תעלומות לב, וכיון שידע הקדוש ברוך הוא אשר משה לא יהיה יכול להבין מתוך האמירה והדיבור רק על ידי ראייה למה אמר לו מתחלה השם יתברך באמירה, למה לא הראהו תיכף מנורה עשויה.

אבל הענין הוא, להיות דמלאכת המשכן נגד מעשה בראשית, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נ"ה ע"א) יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ, ממילא מובן אשר למלאכת המשכן היו צריכין לידע צירופי מעשי בראשית. והנה עשרה מאמרות הן במעשה בראשית, כי בראשית נמי מאמר הוא כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגילה כ"א ע"ב) ומהראוי להתבונן למה לא נאמר 'ויאמר' כמו באינך, והוא להיות שהוא מאמר עליון שאינו מתגלה, כי בחינת המאמר אצלו יתברך שמו, הוא בחינת שפעו המתגלה אל הנבראין, כדמיון המשל באדם שיאמרו מגלה לאחרים פנימיות שבו.

והנה מעשה המנורה נגד המאמר הראשון בראשית, דלא נאמר בו מבואר 'ויאמר', שאינו בבחינת גילוי לנבראין, על כן נתקשה משה במעשה המנורה באמירה, והיוצר כל הוא אלהינו, ברצונו שיבין משה שהמעשה המנורה נגד המאמר הראשון דינו מבואר בו ויאמר כנ"ל, כי אינו מושג, הנה אמר לו השם יתברך באמירה, ולא השיג, אז הבין משה שהוא נגד המאמר הראשון בראשית. עכ"ל ק.

ומדבריו עולה כי 'בראשית' הוא מאמר תתום, וכנגדו מכון מעשה המנורה שגם הוא תתום ועל כן נתקשה בו משה כי הקב"ה מסר לו את מעשה המנורה באופן שלמעלה מאמירה ודיבור.

והמאמר הראשון שהוא 'בראשית' הוא בחינת אור הגנוז, שהוא גנוז ונעלם ואינו יכול להתגלות מחמת ריבוי האור, כי 'אור הגנוז' הוא חפצא של אור שלא היה תלוי במאור, אלא נחשב כמאור בפני עצמו.

והנה איתא בקדושת לוי (פרשת פקודי), כי בצלאל עשה הכלים, אבל רק משה ידע לסדר הכלים ולצרף אותם אל המצוות לפי שורשן, היינו המנורה, המורה על מדת

אהבה. והשלחן הוא מדת היראה, יעויין שם. והנה נאמר בתורה (שמות מ, לה) 'ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן', ועל דרך זה נאמר גם בבית המקדש הראשון (מלכים א' ח, י"ב) 'ויהי בצאת הכהנים מן הקדש והענן מלא את בית ה'. ולא יכלו הכהנים לעמד לשרת מפני הענן כי מלא כבוד ה' את בית ה'. אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפלי' והיינו שמתוך גודל האור שנתגלה באופן של ענן וערפל לא היו יכולים לראות מאומה במשכן ובבית המקדש. ואם תאמר, אמאי לא הדליקו נרות גדולים להאיר את בית ה', אך התשובה לזה היא כי ההשראה האלוהית הגדולה באופן של ערפל אי אפשר להאירה על ידי נר גשמי, כי אינו מין במינו, ורק על ידי המנורה הטהורה הרומזת על אור ועל מידת האהבה, ובה מתנוצץ מן האור הגנוז, היא גדולה כ"כ עד שיכולה להאיר נגד הערפל אשר שם האלקיים [ואתי שפיר לפי הרמב"ם שהיו מדליקין המנורה גם ביום וגם בלילה, וכמו שכתב זק"ה מקאמאראנא שמקור הדברים הוא בדברי הזהו"ק].

ובזה יובן מאמרם ז"ל (שבת כב:) וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו, אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. והיינו שהאור של המנורה באה להעיד על ריבוי כבוד ה' ששכן במשכן באופן של ענן וערפל עד שלא היו יכולים להאיר אלא בבוצינא דנהורא דנפיק מגו מנרתא עילאה, וגם אצל שלמה המלך שהעמיד עשרה מנורות בבית המקדש - לא היו מדליקין אלא בשל משה (מנחות צט.) כי במנורה של משה נמסר הציווי באופן שלמעלה מדיבור ואמירה כי הוא מכון נגד דיבור בראשית שהוא האור הגנוז והנעלם.

ויש לומר דענין 'ה' אמר לשכון בערפל' הוא משום שגילוי השכינה הוא דווקא על ידי העלם, וכדברי האריז"ל 'ההעלם הוא הגילוי', כי אורו יתברך עצמו לית מחשבה תפיסא ביה, ורק על ידי שמעלים ומלביש עצמו הוא מתגלה על ידי ההסתר והערפל אל הנבראים בבחינת (שמות כ, יח) 'ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים'.

וחזינו נמי שגילוי האלוהי נמסר בדרך של ערפל וחוסר בהירות, ובפרט בזמנינו נמצאת השכינה בערפל, כי הכל תתום, ואין הלכה אחת בהירה ומאירה, אלא בכל פרט ופרט יש חילוקי מנהגים וחילוקי דעות, ונתרבו מחלוקת בישראל ואי אפשר להשיג כראוי את אור ה' אלא בתוך הערפל, וכמאמר רשב"י (שבת קלח:): 'ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו' - שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד.

שולחן הטהור, פורים קטן תשפ"ב

תולדות רביה"ק ההיכל הברכה מקאמארנא ז"ע [ז]

במעלות בית האלקים

לאחר הסתלקות אביו לגנוי מרומים מתחיל רביה"ק לעמוד בכוחות עצמו בתורה ובעבודת ה', מתוך יגיעה עצומה ומסירות נפש, כאשר לימים מעלה על הכתב את דרכי יגיעתו והמדרגות להן זכה, למן תחילת דרכו כאשר עסק ב'סוד מרע' בפשוט, עד שזכה למדרגות נעלות, ובהמשך ביקש שיטלו אותן ממנו, ואז זכה להשגת הדביקות האלויות

זי"ע [בהקדמת זהר חי] מפי בעל המעשה:

וישב בהסתר שלשה שנים כמעט שלא ראה אור העולם, ועסק בתורה הקדושה בנגלה ובנסתר בסגופים גדולים. ולמד שם בתחלה עם חבר אחד, והחבר הזה סיפר לי כמה רוח הקודש שבעצמו ראה ושמע ממנו, ואותות ומופתים שעשה בעיר פינטשוב, והכל היה בהסתר גדול, ולקח מהחבר הזה תקיעת כף שלא יגלה לשום אדם בעולם מה שראה ושמע ממנו, ובעת שסיפר לי החבר הזה מקצת דמקצת מה שראה ושמע ממנו, בכה לפני מאוד, ואמר: 'מה עשיתי שלא גליתני אז בעירנו מדרכי אביכם שהוא איש קדוש כזה, כי בודאי לא עזבנו אותו לקבוע דירתו בכאן אלא דווקא שם'. וכמה רוח הקודש ואותות ומופתים שסיפר לי החבר הזה, כמעט שלא שמעתי זאת אלא דווקא אצל רבינו אלימלך זלה"ה, ואצל רבינו אלקי בעש"ט זלה"ה.

ומעשה אחת מה ששמעתי ממנו אכתוב, שפעם אחת בתוך למודו בגמרא עם החבר הזה, אמר לו אמור"ר זלה"ה להחבר הזה: 'זה התנא צורה שלו הוא כך, וצורה של התנא זה הוא כך'. וכך אמר לו על כל תנא ותנא שהיה לומד בעת למודו בגמרא עמו, וכן על כל אמוראים אמר לו איזה צורה שיש להם.

וכששמע החבר הלז זה הענין, רצה לנסות אותו אם הוא אמת, אמר לו: 'אני איני מוכרח להאמין לך שאתה רואה ויודע הצורה של תנאים ואמוראים ממה שלמדתי'. השיב לו אמור"ר זלה"ה: 'אם תרצה לידע אם האמת אתי, קח נייר וכתוב שם אנשים ונשים וטף מעיר פינטשוב הזה, כי אתה יודע שאני איני מכיר לשום בריה מעיר הזאת, וגם אם תרצה תוכל לכתוב אנשים וטף אף מעיר אחרת אם אתה מכיר משם איזה אנשים'. מיד אמר החבר הזה: 'יפה דברת'. וכך עשה, וכתב שמות אנשים ונשים וטף ושם אמם מעיר פינטשוב, אחר דרישה וחקירה היטב שלשה ימים רצופים.

ואחר כך בא החבר לפני כבוד אמור"ר זלה"ה עם הכתב הזה של שמות האנשים דעיר הזה, וגם שמות אנשים דעלמא כל אלו שהיו מכיר אותם, והיו לערך שלשה מאות שמות אנשים על הנייר, ואמור"ר זלה"ה אמר לו על כל שם ושם מי הוא, אם איש גדול בתורה, או עם הארץ, או ירא שמים לבד בלי תורה, או רשע גמור בעל עבירה, או בעל מלאכה, או הוא קטן היונק משדי אמו, או עשיר או עני, על כל שם ושם השיב לו כנכון, וכן היה. והחבר הזה רצה לנסותו אותו עוד יותר, וכתב שמות אשר בדה מעצמו, והשיב לו על אלו גם כן: 'מה עשית, אלו שמות אינם נמצאים בעירות האלו'. ותיכף הודה לו על האמת.

וכשסיפר לי החבר הזה המעשה הנ"ל בכה גם כן בבכי גדולה, ואמר לי: 'איני רשאי לספר לכם עוד מה שראיתי בעיני, עד שימחול לי אביכם רבינו התקיעת כף שנתתי לו שלא אגלה מדברים ומעניינים שלו לשום אדם'.

וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו ולאבליו. ומהיום ההוא עד היום הזה, עשרים וחמש שנה, לא הסתכלתי ולא ראיתי ראייה בעלמא צורת אשה, ויש לי שמירה מן השמים שלא תזדמן אף במקרה, וחזרתי לעבודת יוצר בראשית לתורה ותפלה.

(מגילת סתרים)

[ראה מה שכתב הרה"ק רבי שם קלינגבערג זי"ע מזאלושיץ (כתבי שם): אמר שאין מכיר שום צורת אשה, ולא צורת נכרי, ולא שום דבר טמא. וראה גם לקט אמרי פנינים (סוף חומש היכל הברכה דברים, אות יא): ירגיל עיניו שלא להסתכל בשום אשה, אפילו ראה בעלמא, ואז יהיה מושגח שלא יראו עיניו שום דבר רע כלל, שאם יעברו לפניו אלק נשים לא יראה אותם כלל].

בעל השמועה עומד כנגדו

בימי חורפי ישבתי בבדידות בימי חורף, והקור היה חזק, ולא הוחם בית החורף אפילו פעם אחת, והייתי יושב ולומד מחצות לילה עד אור היום, וכמעט לא הייתי מרגיש כלל. וישבתי בעוני גדול בלתי לחם, אפילו לחם צר כמעט לא היה לי.

ולא הייתי מרגיש מרוב אור התורה שטעמתי מאורו יתברך, והשגתי כל המדרגות, והשגה נפלאה לראות את צורות התנא באורו וכל צורתו.

ולמדתי עם איש אחד, ואמרתי לו צורת כל תנא, ופעם אחת אמר לי מי יאמר שהוא כך, ואמרתי לו, הרי הוא זמן קרוב שאני באתי למדינות פולין, ואיני מכיר שום אדם, אמור לפני שמות אנשים מכל מה שאתה מכיר במדינה זאת, ושם אמם, ואני אומר לך אם הוא תינוק מוטל בעריסה או גדול, וצורתו ושעריו וכל עניניו ומלאכתו אם הוא תלמיד חכם או חייט או תינוק יונק משדי אמו,

וניסה אותי יותר משתי שעות ועל הכל השבתי במכוין, ופעם אחת בדה מלבו איזה שם, ואמרתי לו לית דין בר נש, ואיש זה שמו החסיד מו"ה שלמה יוסף, דירתו סמוך לסטאשוב, והיה אצלינו בשנה זאת על ימים נוראים.

(זהר חי על זה"ק בראשית רכז.)

וראה את המעשה הנ"ל בתוספת דברים כמו שכתב רביה"ק הדמשק אליעזר

בערו כאש עצמותי לרדוף אחר החכמה והעבודה ברוך ה' אשר לא הסיר חסדו מאתי, על כל הרעות שעברו על נפשי לא מנע טובו מאתי, אין טוב אלא תורה' (ע"ז ט), תורת אמת, תורה לשמה, וכל מי נתגדלתי בין הצדיקים וקדושים, לומדי תורה לשמה, רודפי התורה והחכמה - חכמת אלקים, ולמדתי תורה מתוך הטירוף והטילטול והצער ודחוק ועוני, והתאבקתי בעפר רגלי הצדיקים, ועל ראשם נזר ישראל מופת הדור הרב האלקי דודי אחי אבי רבינו צבי מזידיטשוב ז"ל, וטעמתי מאורו טעמי התורה באור זרוע לצדיק, כפי שלימדי ברוב צדקתו ופרישותו, לילך בדרכי התורה והחכמה והעבודה. ובערו כאש עצמותי, לרדוף אחר החכמה והעבודה, ולדבק נפשי בקל עולם בדביקה וחשיקה וחפיצה, אשר זה לא יושג אלא אחרי היגיעה רבה באור התורה והחכמה והמצות וכו'.

ומיום הייתי על אדמתי, אף שעברו עלי רעות רבות וצרות, לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי (איוב ג, כו) מלרדוף בכל יכולתי אחר אור התורה, לטעום ממתק אור התורה, מתוק האור לעינים וכו', אור אלקי השופע בכל רגע על עוסקי התורה לשמה, ולעשות המצות באור ושמחה, ולתקן נפשי לאור באור החיים, לקנות חכמה, מזון לנפש המשכלת.

(הקדמת ספר עשירית האיפה)

סוד מרע

אחר כך [אחר שרביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב קירבו על ידי החלום של הבית יוסף] עבר עלי איזה זמן מועט, שהיה עלי התגברות גדולה מס"מ ימ"ש ולא שמרתי את ראות עיני, והיו לפני שני דרכים, של גיהנום וגן עדן, ונתעורר הטוב, ונכנסתי לבית הכנסת באיזה יום ביחידות, ובכיתי בכיות כמעייין המתגבר לפני יוצר בראשית, שימחול לי, עד שנתעלפתי וקראו לפני (ישעיה נז, יח) 'דרכיו ראיתי

ידידים רוממוך בשירה קדמוך

נעמד כדורן עלילאין בקול צהלה ורינה, בשמחה הדגולה והמפוארה, בבית ידידנו הטוב לחייליה, קשור בעבותות אהבה אל מלמדת בית קאמארנא, ברכת מל טוב נאמנה שגורה בחיזותא אל ידידנו עוז, אשר נפשו איזהה להחיל מרשה, לארפסי אידרא ספרי רבתני מארי דחוא, עמוד הדבמה איש האמת, דבוק באילן קאמארנא מאבתיו מרשה, איש אמונת רוב תבונתו, מקושד בלב ונפש אל כ"ק מין אדמ"ד שליט"א

הרבני הנגיד הנכבד שמו מפארים כש"ת

מוה"ר שלמה ביערמאן שליט"א

הנטל חלק בראש בדפצת תורת קאמארנא והבריח התיכון במפעלות "אוצרות קאמארנא"

לדגל עוז ודודה השוריה באהלו, בת ה' שמחה במעט
בלחולת בתו הכללה תחי' ע"כ' הותן המפלג דרב אשר צבי הי"ו
בן דה"ח המפואר מוה"ר שמואל אליעזר הערשקאוויטש שליט"א

מסא דבסמא שלוחה מהיכל הדבכה ואוצר הודים שיוכה לאות דודת ישרים ומכרבים במסילות רבותינו צדיקי עולם ויצו ה' חסדו שיוכה לדודת רוב נחת וקדושה מכל יוצ"ח בארצות רבוה"ק יתגלחן באורש ועושר ודחבת הודעת וכל טוב מתוך רוב שמחה ונדת

"כשזוכה לטעום טעם אור אין סוף ויחודו, אפילו מעט, יתבטל ממנו כל הרע וכל המדות רעות, עד שלא ירגיש מגודל האור בשום יסורין, ובשום חלישות דעת מערברב, ובשום יסורים שבעולם, כי אור הזה ממית ומבריא ומשבית כל הרע."

ניצוצי אש
מאוצר תורתם של רבותינו הקדושים